

מחשבה קצרה על הדף הרב יחזקאל הרטמן

פסקת זבחים דף ע

אפילו באווזין ותרנגולין

"איתמר נמי אמר רב ביבי אמר רבי אלעזר מטהר היה ר"מ (במליקה) בבעלי מומין ואפילו באווזין ותרנגולין. בעי רבי ירמיה ערף עז מהו, אווזין ותרנגולין טעמא מאי דמינא דעופות נינהו, אבל עז לאו מינא דעגלה הוא או דילמא מינא דבהמה הוא." ומעירים התוס' מה טעם החילוק דאווזין ותרנגולין לאו מינא דתורים ובני יונה, ואילו עז מינא דעגלה הוא, ומבארים דעגלה היא בהמה גסה ועז בהמה דקה, אבל בעופות לא שייך לחלקן לגסה ודקה.

הרא"ש בחולין (פ"ג ס"א) דן בעופות שאין להן מרה, וכתב שאין להטריפן כיון דבכל אותו המין אין להם מרה, זה טבע שלו, ומ"מ אין להתיר בשביל זה שאר בהמה וחיה ועוף שאין להן מרה כדאמר גבי עינוניתא דוורדא כיון דכל הני עיזי ברייתא הכי אית להו לא מיקרי יתרת אפילו בשאר בהמות, שאני התם דכל מין בהמות אחד הוא, אפילו שזו בהמה דקה וזו בהמה גסה, הילכך הואיל ויש בהמות דהוה רבתייהו לא מיקרי יתרת ואפילו בשאר בהמות, אבל עופות חלוקין במינן זה מזה ואין ללמוד אלו מאלו.

ובעין יצחק (קמא י"ד ס"ב) מביא להקשות על הרא"ש, דלכאוו נסתר מן הגמ' כאן דאמרו מטהר היה ר"מ בבעלי מומין ואפילו באווזין ותרנגולין, ובעי ר"י ערף עז מהו, אווזין ותרנגולין טעמא מאי דמינא דעופות נינהו, אבל עז לאו מינא דעגלה נינהו וכו'. הרי דמצינו להיפך מדברי הרא"ש, דעופות אינן חלוקין במינן, אבל בהמות חלוקין במינן.

ומיישב ע"פ התוס' בחולין (כב, ב ד"ה והביא) שכתבו בשם י"מ דבבמה כל העופות כשרים, אפילו ותרנגולין (והתוס' עצמם חלקו על ה"מ וס"ל דהוא נכון רק לגבי בני נח). מעתה יש לומר דהרא"ש סובר שכל העופות הטהורים כשרים בבמה, ועל כן גם בזמן בהמ"ק שאין כשרים אלא תורים ובני יונה, כיון שבבמה היו כשרים, נשאר בהם הענין שמליקה מועילה לטהרן מידי נבילה עכ"פ. וזו הסיבה שמליקה מועילה באווזין ותרנגולין, לא משום שהם אותו מין של תורין ובני יונה, אלא משום שמליקה היתה כשרה בהן בבמה.

ואגב אורחא, נביא את דברי הניצוצי אור (הגר"ר מרגליות זצ"ל) לעיל סת, ב, דעל פי דברי התוס' בחולין הנ"ל מיושב מה שכתב רש"י עה"ת (נח ז,

ג) עה"פ שבעה שבעה שכתב כדי להקריב מהם קרבן בצאתו, והנה לא ניחא בתורים ובני יונה דבני הקרבה נינהו, אבל שאר עופות טהורים דלא בני הקרבה נינהו למה הוצרכו ז' ז', אולם להאמור דבבמה (או עכ"פ בנן נח) היו יכולים להקריב מכל העופות שפיר מיושב.

דף עא

פרק התערובות

פרק זה עוסק בדיני תערובות בקדשים. ונקרא בלשון הראשונים "פרק התערובות".

ובדף עב, א יש צריכותא בין חולין לקדשים, ונאמר שם שיש סברא להחמיר בקדשים שלא יתבטל ברוב משום "דמאיס".

ושייכים הדברים למה שכתב במסילת ישירים (פרק טז) במידת הטהרה - "שלפעמים האדם הולך ועושה מצוה לשמה ממש, שכך גזר אבינו שבשמים, אמנם לא יחדל מלשתף עמה איזה פניה אחרת או שישבחוהו בני האדם או שיקבל שכר במעשהו, ולפעמים אפילו אם לא יהיה מתכוין ממש לשישבחוהו, בשמוח לבו על השבח ירבה לדקדק יותר... ואמנם אע"פ שאיסור זה בטל במיעוטו, עכ"פ המעשה שתערובת כזה בתוכו, טהור לגמרי איננו, כי הנה כשם שאין עולה ע"ג המזבח שלמטה, אלא סולת נקיה מנופה ב"ג נפה, שכבר טהור לגמרי מכל סיג, א"א לעלות על רצון מזבחו העליון להיות מעבודת הא-ל השלמה והמובחרת, אלא המובחר שבמעשים הטהור מכל מיני סיג."

הרי שבעניני קדושה וקדשים יש יותר תביעה ודרישה לשלימות.

באוהב ישראל (ליקוטים חדשים) מביא מהזוהר פרשת נח, שהקרנות להקריב נח אחרי המבול, הצילו את העולם. וקשה אם כן מדוע לא הקריב נח קרבנות לפני המבול, ובכך היה מונע את חורבן העולם.

ומיישב האוהב ישראל, דהנה כתיב בפסוק 'כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ' ודרשו חז"ל דאף בהמה חיה ועוף היו נזקקין לשאינן מינו, אי"כ לא היתה ידיעה לנח איזו בהמה כשרה להקריב, ומשום שאף אם יתערב רובע אחד בתוך אלף, לא בטל, ופוסל את כולן מהקריבה. אמנם אלו שבאו מעצמם אל התיבה וכל שהתיבה קולטתו היו הם מהכשרים, ולכן מהם לקח נוח אחר המבול להקריב קרבן לה'.

ומוסיף דלכאוי יש סתירה בין הזוהר לגמרא, דלפי הזוהר מה שגרם לגזירת המבול הוא הזנות, ואילו בגמ' (סנהדרין קה, א) איתא דלא נחתם גזר דינם אלא על הגזל. ויישב עפ"י הנ"ל, דאמנם הגזל הוא עיקר הסיבה, אך הזנות היא הטעם שלא היה ניתן להביא קרבנות לכפרת העולם, ומשום התערבות הבהמות הפסולות שהשחיתו את דרכן.

דף עב

אגוזי פרך

אגוזי פרך הם דבר חשוב שאינו בטל. ורש"י מפרש ש'פרך' הוא שם מקום.

התוס' מבארים טעם אחר שנקראים כך על שם שנפרכים, כדאמר בפסיקתא (רבי' פרשה יא).

וזה לשון הפסיקתא: "אמר רבי לוי, האגוז הזה יש בו ג' מינים, אגוזי פרך, ובינונים, וקטרונים. של פרך שנפרך מעצמו, והבינונים אתה מקיש עליו והוא נשבר, והקטרונים מתקשה להשבר ואתה מקיש עליו באבן ושוברו, אעפ"כ אין בו תוחלת. כך הוא ישראל, יש בהם בנ"א שהם עושים מצוה מעצמם, אלו של פרך, ויש בהן שאתה תובעם למצוה ומיד הם נותנים, אלו הבינונים, ויש בהם שאפילו אתה מקיש עליו כמה פעמים, אין מוועיל הימנו כלום."

ולפי דברי הפסיקתא יש לבאר את המדרש הבא:

במדרש רבה (פנחס פכ"א, ב) איתא: "צדיק אוכל לשבוע נפשו" זו רות המואביה שכתוב בה ותאכל ותשבוע ותותור, שהברכה היתה בפיה של אותה צדקת, "ובטן רשעים תחסר", אלו אה"ע. מעשה בעכו"ם אחד שזימן כל בני עירו, אמר ר' דוסתאי אותי זימן לאותה סעודה עם כל בני עירו, ולא היה שולחנו חסר מכל מטעמים שבעולם אלא אגוזי פרך בלבד. מה עשה, נטל את הטבלא מלפניו שהיתה יפה כששה ככרי כסף ושרבה (כלומר הרס את הסעודה), אמרתי לו מפני מה עשית כך. אמר לי אתם אומרים שהעוה"ז שלנו והעוה"ב שלכם, אם אין אנו אוכלין עכשיו, אימתי אנו אוכלים, קראתי עליו ובטן רשעים תחסר."

במי השילוח (ה"ב למדרש רבה) מבאר את המדרש כך: "כי לישראל עיקר השלימות שלהם הוא בעת שחסר להם איזה דבר, ומזה ידעו ויכירו שהם מוכרחים לבוא להשי"ת שהוא ישרים להם חסרונם, נמצא שזה הוא אצלם עיקר השלימות, אבל בעכו"ם שהשי"ת נותן להם בעוה"ז כל הטובות להאבידם, ולכן בעת שנחסר להם דבר מה אין להם נייחא ולא ישרה נפשם בהם."

בנו של מי השילוח, רבי יעקב ליינר, בספר הזמנים (על הגש"פ) מביא מהזוהר (תצוה קפב) אלהי מסכה לא תעשה לך וסמך ליה את חג המצות תשמור, והכוונה שהגויים להוטים אחר רוב טובה בעוה"ז, מאחר שאין להם שום אמונה וקיווי לישועה, ומביא מהפסיקתא מעשה דומה להמובא לעיל במדרש רבה, וזה נקרא אלהי מסכה,

שאינו מאמין אלא במה שהוא מסכה מגשם שמונח לפניו לעיניו, היינו חמדת עוה"ז, אבל ישראל הם כמו שכתוב אשרי אדם בוטח בך, שבכל מקום שישאל צועקים מאין יבוא עזרי מסיימין מיד עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ, ועל כן מי שאוכל חמץ בפסח, ורואה רק את המציאות החמרית שמול עיניו, עובד לאלהי מסכה.

והנה במעשה של המדרש יש להתבונן, מדוע היה חסר לאותו גוי דוקא אגוזי פרך, אך להמובא לעיל נפלא, שהאגוזים הללו מרמזים על צדיקי ישראל, ועל כן מודגש שהיה חסר לאותו גוי המהות של כלל ישראל.

דף עג

כל קבוע כפחצה על פחצה דמי

במדרש (ויק"ר פרשה ד, ו) איתא ששאל גוי אחד את רבי יהושע בן קרחה, "כתיב בתורתכם אחרי רבים להטות, אנו מרובים מכם, מפני מה אין אתם משוין עמנו בעבודה זרה."

החיד"א (ראש דוד פרשת במדבר) מבאר שעל כן בברכות כתוב "וישבתם לבטח בארצכם", לומר לנו שאנו כ"קבוע" שהוא כמחצה על מחצה, ועל כן אין אנו בטלים ברוב הגויים. אולם מה נעשה בגלות? על זה נאמר "ואתכם אזרה בגויים", ואמרינן בעירובין (נה, ב) "כיון דכתיב בהו על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו כמאן דקביע להו דמי", וא"כ גם הגלות, כיון שהקב"ה גזר על ישראל לגלות, והכל בהשגחה פרטית, שאלו גלו פה ואלו פה, והכל מפלאות תמים דעים כפי צורך תיקון נפשם, א"כ גם בגלות אנו נחשבים קבועים.

רעיון דומה מובא בבכור שור (רה"ט, ב) בענין מה שאמר הקב"ה לאברהם "לך לך מארצך... ואגדלה שמך", ופירש רש"י "ואגדלה שמך, שאודיע טבעך בעולם", וקשה וכי מה אכפת לאברהם אם ייודע טבעו בעולם או לא, דאין מידת הצדיקים להקפיד על כך. ומבאר דהנה אמרו בסנהדרין (עא, ב) פיזור לצדיקים רע להן ורע לעולם, כינוס לצדיקים הנאה להם והנאה לעולם. וטעם הדבר "ל"ע"פ מה שאמרו בפ"ק דקידושין (מ, ב) שכל העולם נידון אחר רובו, והרי רוב האנשים בעולם הם רשעים, כמ"ש ביומא (לה, ב) ראה הקב"ה שצדיקים מועטים וכו', ולכן כינוס לצדיקים הנאה להם ולעולם, שאז הם קבועים ויושבים במקומם וקיי"ל כל קבוע כמחצה על מחצה דמי, ועי"ז מכריעים את העולם לזכות.

כשאברהם יוצא מארצו ונעשה נודד, מאבד את דין קבוע, ועי"ז יהיה רע לו ורע לעולם, לזה בישרו שיודיע טבעו בעולם, שייעשה לדבר חשוב שאינו בטל.

ונסיים בדברי האמרי אמת (ימים אחרונים של פסח תרפ"ט) בשם החי"ר מ"מ שהנקודה הפנימית צריכה להיות קבועה, וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי, גם מי שיש בו יותר פחיתות, בכל זאת ע"י הנקודה הקבועה הזו הוא מוסיף קדושה ע"י התעוררות כל שהוא". ומזה נלמד שכל אדם שתופס מצוה והנהגה טובה, כאשר היא יתד שלא ימוט, הרי היא נחשבת כדבר קבוע שאינו בטל.

ב' קרבנות ציבור שנתערבו בב' בקרבנות יחיד

"קרבת יחיד (שעיר נשיא) שנתערב בקרבן יחיד (חטאת הדיוס), וקרבת ציבור שנתערב בקרבן ציבור, וקרבת יחיד וקרבת ציבור שנתערבו זה בזה, נתן ד' מתנות מכל אחד ואחד, ואם נתן מתנה מכל אחד יצא, ואם נתן ארבע מכולן יצא." ואת סיום הברייתא מפרש רש"י כ"י שנתן ב' מזה וב' מזה, כלומר שנתערבו ב' חטאות ונתן מזה ב' ומזה ב', ותמיהו התו' דהרי במתנה אחת מכל חטאת סגי. ולכן פירשו דקאי על כל ארבע חטאות הנזכרות כאן, דהיינו ב' חטאות יחידים וב' חטאות ציבור, ונתן מכל אחת מתנה אחת.

ובעין אליהו מוסיף על התוס', דלדבריהם אתי שפיר לשון "מכולן", שהרי התוס' בכתובות (ה, א ד"ה שהכל) כתבו שבכל מקום שתמצא בש"ס תיבת 'כל' או 'כולם' או 'כולהו' - צריך לכלול בתוכו לכל הפחות ג' דברים, וכן משמע מד' התוס' ב"ק נט, ב ד"ה לבתה, וכ"כ הספורנו עה"ת בפרשת תולדות על הפסוק "ויקרא אותה שבעה", וכ"כ הכס"מ ספ"ו מהל' יסוה"ת. וא"כ לתוס' שמדובר כאן על ד' בהמות שפיר נקטינן לשון "כולן".

ובחשק שלמה מעיר בשם החק נתן, דאימתי יש לנו ב' קרבנות ציבור שהם חטאת, רק בב' ימים טובים - בראש השנה דאיכא חטאת היום וחטאת של ר"ח, או בעצרת דאיכא חטאת היום וחטאת של שתי הלחם, והרי באותם הימים לא משכחת חטאת של יחיד דאינה דוחה יו"ט (והרי מדובר כאן שכבר נשחטו). ובשלמא לרש"י דליכא אלא ב' חטאות, אחת של יחיד ואחת של ציבור, משכח"ל בחוה"מ או בראש חודש. אלא לתוס' שפירשו שתיים של ציבור, לא משכחת להו בבת אחת עם של יחיד.

ותירץ החק נתן דמשכח"ל ביום השמיני למילואים שהיה ר"ח ניסן, שהיו שם ג' חטאות - שעיר ר"ח, שעיר העם, ושעיר נחשון.

אך החשק שלמה מעיר דתירוצו דחוק, "דמאי אצטריכא הברייתא לחקור בדבר שעתה אינו במציאות כלל. אך בפשוטו י"ל דמירי ששכח שהיום יו"ט ושחט חטאת יחיד, וקי"ל בביצה (ב, כ) דהדם יזרק והבשר יאכל, על כן שפיר הוצרך להשמיענו איך הדין אם נתערבו הדמים. וברישא דמירי בנתערבו חיים, בלא"ה ניחא, דכיון דנתערבו בשל יחיד, ע"כ צריך לשחוט כולם דהא לא ידעינן איזה שעירים הם של ציבור, ואם אין לציבור שעירים אחרים אלא הם, על כרחם צריכין לשחוט כולם." עכ"ד החשק שלמה.

דף עו

מזמור לתודה בערב יום הכיפורים

בסוגיית אין מביאין קדשים לבית הפסול. הובאה המשנה במעשר שני

ספיכה בקרבנות

קרבת צריך ספיכה, והתוס' מאריכים שאין מבטלים ספיכה אא"כ אי אפשר.

ויש להבין מהו ענין הספיכה וטעמה.

הרקאנטי (פרשת ויקרא) כתב "כבר פירשתי טעם הספיכה כי הוא להאציל עליו חטאו, כמו שארמוז בענין העזאזל." ובפירוש הלבוש על הרקאנטי (לבוש יקרות) מציין לפרשת ויצא "ותאמר הנה אמתי בלהה בא אליה ותלד על ברכי ואבנה גם אנכי ממנה", וכתב שם הרקאנטי "לפי ההמשכה והאצילות שהיתה נמשכת ונאצלת על בלהה שפחתה, היתה נמשכת גם כן עליה, כעין נשיאות כפים, וספיכת הקרבן, להאציל על הדבר שסומכים עליו כח הראוי." כלומר שהמשכת דבר מהאדם לדבר אחר הוא ענייני הספיכה.

ובשפת אמת מביא בשם זקנו החידושי הר"מ, אודות המדרש שכל האומר פסוק ושחט כו' צפונה לפני ה', הקב"ה זוכר לו עקידת יצחק. הענין הוא כי צריך להיות הרצון למסור נפשו לה', רק ה' ית' נתן להיות הבהמה תמורת האדם. וזה פעל יצחק אבינו במה שנעקד, והקב"ה קיבל שה חלופו... וזה ענין הספיכה בכל כוחו, דבמחשבה ורצון הוא מוסר נפשו, רק שצריך להיות פעולה במעשה ג"כ, וזה נעשה ע"י הבעלי חיים, אבל הפנימיות יש גם עתה, לכן תפילות נגד תמידין תיקנום, דכתיב ונשלמה פרים שפתינו, שהדיבור יהיה כמעשה להצטרף עם המס"נ במחשבה.

כלומר המעשה שמבטא את הענין שהקרבת בא תחת האדם, הוא הספיכה, הספיכה היא מה שמקשרת את הבהמה להיות המשך האדם.

ובליקוטי מוהר"ן (ח"א תורה כה) מוסיף נדבך נוסף, שהבהמה מסמלת את הכוח המדמה, הנפש הבהמית שבאדם, "וכשאדם הולך אחר המדמה שבלב, דהיינו אחר תאוותיו ח"ו, שבאין מכח המדמה, זהו מעשה בהמה ממש, כי גם הבהמה יש לה כח המדמה. וע"כ כשאדם חוטא ח"ו, וכל החטאים באין ע"י כח המדמה שמשם נמשכין כל התאוות, ע"כ הוא צריך להביא קרבן מבהמות, וצריך לסמוך עליו, ולהתוודות כל חטאיו על הקרבן בשעת הספיכה, ועי"ז נמשכין כל החטאים וכל כח המדמה על הבהמה, שהיא בחי' מדמה כ"ל. ואח"כ תיכף לספיכה שחיתה, ושוחטין הבהמה לקרבן, ועי"ז נכנע ונשבר המדמה." כלומר שהבהמה היא המשך האדם דוקא משום שיש בו צד בהמיות, וכנגד זה בא הקרבן.

ובאמת שמצינו ספיכה גם במסירת התורה, כמו אצל משה ויהושע, ובסמיכת חכמים, שהוא מעביר את הסמכות הלאה, ומעמיד את התלמיד כממשיך שלו.

ועדיין יש להבין לפי כל הנ"ל, מדוע נשים אין סומכות. ועוד נשוב ונשנה פרק זה בעז"ה.

אמר ליה תורה תורה אימרי בדיכרי מיחלפי לך. "ופירש רש"י: תורה תורה - כלומר היכן היא תורה של אדם גדול כמותך. אימרי בדיכרי קא מחלפין לך - כבש בן שנתו מיחלף לך באיל בן שתי שנים, אשם מצורע כבש בן שנתו הוא והיאך יכול הוא להתנות עליו באשם תלוי שאינו בא אלא איל בן שתי שנים.

והדבר תמוה מאד, כיצד לא ידעו הנך אמוראי מקרא מפורש בתורה. הפנים יפות (פרשת אמור ויקרא כב, כז) מבאר בשם אחיו ע"פ התוס' בערכין (יה, ב ד"ה שנתו בשם י"מ) דמונין את השנה של קרבנות משעת הרצאה (כלומר מהיום שראוי להקרבה בפועל). א"כ יש לומר כדלהלן:

המשנה בפרה (א, ד) אומרת: "חטאת הצבור ועולותיהן, חטאת היחיד ואשם נזיר ואשם מצורע, כשרין מיום שלשים והלאה, ואף ביום שלשים. ואם הקריבו ביום שמיני, כשרים. נדרים ונדבות, הבכור והמעשר והפסח, כשרים מיום השמיני והלאה, ואף ביום השמיני", כלומר יום ההרצאה של קרבנות חובה הוא ביום שלושים, ויום ההרצאה של קרבנות נדבה הוא ביום השמיני. נמצא כשיקח קרבן בן שנה ושמונה ימים, אם הוא אשם מצורע שהתחילה השנה לאחר ל' יום הרי הוא תוך שנתו, ואם הוא נדבה כבר הוא בשנה שניה. ונמצא נפלא שיש זמן של ג' שבועות בחודש ב"ג, שבו הבהמה היא בתוך שנה לקרבן חובה, ובשנה שנייה לקרבן נדבה, כלומר ראוייה גם לאשם מצורע וגם לאשם תלוי.

והטעם שאין זו תשובה נכונה, מבאר הפנים יפות, דבמשנה בפרה (שם א, ג) איתא דבחודש הי"ג אין הבהמה כשרה לא בתור כבש ולא בתור איל, דנקרא פלגס.

ובהסבר לשון הגמרא "תורה תורה", מבאר בספר כלי גולה וסופרי שמעון, בהקדם דברי רש"י בקידושין (לג, ב ד"ה תורה עומדת) דת"ח בשעה שעוסק בתורה הוא בגדר תורה ונקרא תורה, על כן אמר כאן 'תורה תורה', היינו שני ת"ח רב רחומי ורב הונא בר תחליפא שהם ת"ח וראויים להקרא תורה ואמרו דברים כאלו.

וכן ביאר הגר"י ענגיל זצ"ל בספרו שב דנחמתא (אות ה) דהכי קאמר: "אתה מדריגתך גדולה בידיעת התורה כל כך עד שראוי לך בעצמך השם 'תורה', וכמו שכתבתי כי בידיעה שלימה בתורה נקרא היודע בעצמו 'ספר תורה', וא"כ אפוא איך טעית ונתחלף לך אימרי בדיכרי, וזה שקראו בעצמו בשם 'תורה'".

שאינ לוקחין תרומה בכסף מעשר שני מפני שממעט באכילתה. ורש"י מפרש שהמיעוט הוא בכך שמעשר שני נאכל רק בירושלים. התוס' מוסיפים שכמו"כ מה שאין נאכל לאוננים חשיב מיעוט. והתוס' מפרשים באופן אחר, שהמיעוט הוא בייחס למעשר שני שעתה אין נאכל לזרים.

ובדעת רש"י שלא פירש כהתוס' נראה קצת שאולי הוא סובר דרק מיעוט בזמן ובמקום נחשב "מביאין קדשים לבית הפסול", אך מה שרק חלק מהאנשים יכולים לאכול, זה לא חשיב מיעוט.

ובאמת שמצינו מחלוקת זו בירושלמי. דבירושלמי (מעשר שני ג, ב) מובאת ברייתא דה'מביא לידי פסול' בלקיחת תרומה בכסף מעשר שני, הוא מה שנפסל בטבול יום מחמת שיש בו קדושת תרומה. ועוד אמרו שם מהמשנה שנחשב 'מביא לבית הפסול' במה שנאסר לזרים. ומבאר ב'מראה הפנים' שם שיש כאן מחלוקת בין המשנה לברייתא, דלפי הברייתא מיעוט האוכלים אינו נחשב מביא לבית הפסול, ולכן נקטה שהפסול הוא טומאת טבול יום. ולהמשנה מיעוט האוכלים נחשב מביא לבית הפסול. וכמחלוקת רש"י ותוס' בסוגיין.

הרמ"א (ס' תרד, ב) פסק שאין אומרים מזמור לתודה בערב יו"כ, ומבאר הגר"א שאין מביאין קרבן תודה בערב יו"כ משום שממעט זמן אכילתו ומביאו לבית הפסול. ובחיי אדם (ח"ב כלל קמד) מוסיף שבאמת אין מביאים שום קרבן הנאכל בערב יו"כ, ולפיכך אין לומר גם שאר פרשת הקרבנות בעיו"כ, מלבד פרשת עולה שאינה נאכלת.

רבי ראובן מרגליות בספרו נפש חיה (ס' תרד) מעיר שבגמ' בפסחים (יג, ב) וביצה (יט, א) מוזכר רק שאין מביאין תודה בערב פסח, ולא מוזכר ערב יו"כ. ונראה הטעם ששפיר אפשר להביא קרבן הנאכל בעיו"כ משום שניתן להאכילו לקטנים, ולא חשיב מביא קדשים לבית הפסול. וקשה על הרמ"א. ומביא שת"רץ לו הגאון רבי מאיר אריק זצ"ל, שסוף סוף יש מיעוט במספר האוכלים, וגם זה נחשב מביא לבית הפסול כמבואר בתוס' בסוגיין.

ולאמור, אפשר שבנקודה זו נחלקו רש"י ותוס' בסוגיין, וכן ב' השיטות בירושלמי.

דף עז

תורה תורה אימרי בדיכרי מיחלפי לך

"יתיב רב רחומי קמיה דרבינא ויתיב וקאמר משמיה דרב הונא בר תחליפא ונימא אשם זה היא אשם תלוי ש"מ מאן תנא דפליג עליה דר' אליעזר רבי שמעון הוא דאמר אין מתנדבין אשם תלוי,